

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Teatrikunsti visuaaltehnoloogia õppekava

Lavastuskorraldaja eriala

Anu Puhkan

ETENDUSE JUHT - REKVISIITORI TÖÖPROTSESS DRAAMATEATRI LAVASTUSE

„SAADE“ NÄITEL

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Kersti Rattus, MA.....

Praktilise töö juhendaja: Karin Undrits

Kaitsmisele lubatud.....

Viljandi 2018

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. EESTI DRAAMATEATER JA STRUKTUUR	4
1.1 Eesti Draamateatri ajaloo lühitutvustus	4
1.2 Teatri struktuur	4
2. LAVASTUS „SAADE“	6
3. LAVASTUSE MEESKOND JA NÄITLEJAD.....	7
3.1 Meeskond.....	7
3.2 Näitlejad.....	9
4. PROOVIPERIOODI ERINEVAD ETAPID	10
4.1 Proovis ja esietendusel.....	10
4.2 Tehnilised proovid	13
5. ETENDUSE JUHT – REKVISIITORI TÖÖ DRAAMATEATRIS	15
KASUTATUD ALLIKAD	19
LISAD.....	20
Lisa 1. Etenduse juht-rekvisiitori ametijuhend.....	20
Lisa 2. Rekvisiidid ühe etenduse kohta	25
Lisa 3. „Saade“ dekoratsioonide, kostüümide ja rekvisiitide kulu	27
Lisa 4. Rekvisiidi esialgne nimekiri	30
Lisa 5. Reklaamplakat ja fotod proovidest	32
Lisa 6. Lavastuse „Saade“ töögraafik.....	39
Lisa 7. Uuslavastuse riskianalüüs.....	41
SUMMARY	49
LIHTLITSENTS.....	51

SISSEJUHATUS

Minu loov-praktiline lõputöö koosneb praktilisest osast ja seda analüüsivast kirjalikust tööst. Eesti Draamateater ja lavastus „Saade“ osutasid minu poolt valituks, kuna olen seal varem praktikal käinud, maja tuttav ning soov on ennast selle majaga tulevikus siduda. Välja oli tulemas ka uuslavastus, mille ettevalmistamise protsessis sain olla kaasategev etenduse juht – rekvisiitori töökohal.

Minu kirjaliku töö eesmärk on kirjeldada läbitud etappe etenduse juht-rekvisiitorina ning anda ülevaade enda ülesannetest konkreetse lavastuse näitel. Alguses tutvustan lühidalt teatri ajalugu ja sellele järgnevalt lavatust „Saade“ eraldi peatükis. Kolmandas peatükis tutvustan meeskonda ja näitetruppi. Neljandas peatükis kirjeldan prooviperioodi esimesest lugemisest kuni esietenduseni. Viiendas peatükis tutvustan etenduse juht – rekvisiitori töökohustusi, mis selgusid teatripoolse juhendajaga koos töötades tema kirjelduste ja teatri ametijuhendi järgi ning viimaks püüan kogu selle perioodi kokku võtta.

EESTI DRAAMATEATER JA STRUKTUUR

1.1 Eesti Draamateatri ajaloo lühitutvustus

Draamateater kasvas välja Eesti esimesest, Paul Sepa erastuudiost. Selle lõpetajad asutasid 1924. aastal Draamastuudio Teatri ning 1937. aastal nimetati Eesti Draamateatriks. Nõukogude ajal oli see Viktor Kingissepa nimeline Tallinna Riiklik Akadeemiline Draamateater. 1989. aastal saadi tagasi Eesti Draamateatri nimi.

Art nouveau stiilis, Saksa teatri maja valmis aastal 1910. Sellest ajast peale on publikut rõõmustatud suures saalis, kus on kuni 433 kohta. Lisaks on juurde ehitatud 170 kohaga väike saal, 70 kohaga Maalisaal ja kasutusel on Kammersaal. 2009. aastal renoveeriti kogu lavatagune hooneosa.

Eesti Draamateater on Eesti suurim sõnateater ja igal hooajal on kavas kümme uuslavastust ning aasta jooksul jõutakse anda ligi 500 etendust, pea 100 000 vaatajale. (Draamateater 2018)

Suurt tähelepanu pööratakse maailmaklassika lavastamisele ja ka uuele kaasaegsele dramaturgiale. Eesti autoritega tehakse samuti järjepidevalt koostööd. Rahvuslik dramaturgia sai alguse ühest külakomöödia lavastusest. Draamateatri missiooniks on olla rahvusteater ja rahva teater. Ta kannab repertuaariteatri traditsioone, on ühiskonna integreerija, samas kujundab maailmavaadet. Kunstikogemust ja teatrielamusi pakutakse erinevatele sihtgruppidele, kaasa arvatud lastele. Igal hooajal vähemalt kaks lavastust, mis sobiksid koosseisu ja tehniliste tingimuste poolest mängida väljaspool Tallinna. (Draamateater 2018)

1.2 Teatri struktuur

Teatri kodulehelt saadud info põhjal kuuluvad struktuuri:

juhid – teatrijuht Rein Oja, peanäitejuht Priit Pedajas;

lavastajad – Hendrik Toompere, Uku Uusberg. Etendusteenistus suhtleb otse lavastajatega;

loovjuhid – peakunstnik Riina Degtjarenko ja muusikajuht Malle Maltis;

näitlejad – 38 koosseisulist, etendusteenistus suhtleb otse näitlejatega;
administratsioon – tehnika direktor Aldo Niilus, trupijuht Haldja Jalajas, juhatuse assistent Maarit Randrüüt, finantsjuht Meelike Aav;
kirjandustuba – dramaturg Ene Paaver, toimetaja Kairi Kruus;
lavastusteenistus – lavastusteenistuse juht Toivo Kaev, pealavameister Mikk Lagemaa ja 17 vanemlavameistrit/lavameistrit, valgusala juhataja Raido Talvend, vanemvalgusmeister Hilja Irdla ja kuus valgusmeistrit, heli- ja videoala juhataja Tauno Makke ja kolm heli- ja videomeistrit, jumestusosakonna juhataja Helga Aliis Saarlén ja neli jumestuskunstnikku, vanemkostümeerija Kayre Pärnpuu ja neli kostümeerijat. Etendusteenistus suhtleb lavastusteenistuse osakonnaga kõige tihedamalt nii proovide kui ka etenduste ajal;
etendusteenistus – etendusteenistuse juht Johannes Tammsalu ja kolm etenduse juht – rekvisiitorit;
lavastust ettevalmistav teenistus – lavastusjuht Andres Bergström, kunstnik-kujundaja Külliki Falkenberg, dekoraator-tisler, konstruktor, metallilukksepp, vanemtisler, butafoor-dekoraator, kostüümiala juhataja Piret Tang, drapeerija, meesterätsep, kolm naisterätseppa, rekvisiiduala juhataja Karin Tetsmann, kostüümilao hoidja, autojuht-varustaja, ja dekoratsioonilao hoidja. Etendusteenistus suhtleb lavastust ettevalmistava teenistusega tihedamalt lavastuse proovide ajal ja harvem etenduste ajal;
piletimaailm – piletimaailma juhataja Helve Täht, piletimaailma juhataja assistent Hille Tamm;
turundusteenistus – turundusjuht Tanel Tomson, müügijuht, graafiline disainer, teeninduse juht ja kolm klienditeenindajat;
publikuteenindajad – 21 töötajat
majateenistus – tehnik Jüri Antsmaa, tehnik-elektrik, kolm infolauatöötajat, 12 puhastusteenindajat ja majahoidja. (Draamateater 2018)

Rein Oja on olnud teatrijuhina aastast 2006 ning paarkümmend aastat on peanäitejuhiks Priit Pedajas. 2018 aasta sügisest alustab sel alal Hendrik Toompere jr. Siin on töötanud ja töötavad väga tähelepanuväärsed lavastajad nagu näiteks Mikk Mikiver, Juhan Viiding, Mati Unt, Evald Hermaküla, Merle Karusoo, Hendrik Toompere. (samas 2018)

Minul õnnestus etenduse juht - rekvisiitori abilisena kaasa teha Hendrik Toompere lavastatud Michael Vinaver'i lavastuse „Saade“, esimesest lugemisest esietenduseni.

2. LAVASTUS „SAADE“

See on prantsuse *film noir'i* ehk 1940. aastate mängufilmi, vägivaldset ja kriminaalset linnakeskkonda, alatuid tegelasi käsitlev n.ö „musta filmi“ stiilis lavastus (Filmimõisted, 2018). „Saade“ (vt lisa 5, foto 1), prantsuse keeles, „*L'Émission de télévision*“, jutustab sellest, kuidas tehakse telesaadet, *reality show'd* inimestest, pikaajalistest üle 50-aastastest töötutest. Lugu kahest sõbrast, Pierre Delile'st ja Nicolas Blache'st, kes töötasid aastaid koos, kusjuures Delile oli ülemus ja Blache tema alluv. Ülemus, end ise üles töötanud hobijalgrattur, võttis enda alluvusse tööle eliitülikooli diplomiga inseneri. Nad suhtlesid ka perekonniti väga tihedalt. Kuni ühe ootamatult ärajäänud jalgrattavõistluse ni ning sõbrad läksid lootusetult tülli. Vähehaaval hakkasid nad uuesti suhtlema, kuni neid töölt korraga koondati. Sõbrad kaugesid taas teineteisest. Delile valitakse ühe telesaate peategelaseks. Sama kutse saab ka Blache. Saadet valmistavad ette kaks noort ambitsioonikat naist. Nad tahavad televaatajatele näidata, kuidas inimene kaotas töö ja nüüd võitleb uue koha pärast. Näha saab seda, kuidas tehakse telesaadet, kuidas osatäitjad võitlevad saatesse pääsemise pärast ning kuidas muutub inimeste elu, kui nende kodus on kaamera. Seda kõike seni, kuni üks saatesse valitud peategelane mõrvatakse. Iseküsimus on see, kas õiglus seatakse jalule. (Draamateater 2018)

Tuntud prantsuse näitekirjanik, Michel Vinaver, kodaniku nimega Michel Grinberg, kirjutas näidendi 1988. aastal sellest, et me kõik paikneme kuskil maastikul, kas või siis töömaastikul. „Saate“ õhustikus on pinget lõpuni välja. Ühte patta on pandud kõikvõimas televisioon, töö – kuhugi kuuluvus, komöödia ja mõrvalugu. See on hetkel väga aktuaalne lugu töötuks jäämisest ja selle mõjust peresuhetele, telesaate tootmisest ning samas on kõik suurepärase huumoriga vürtsitatud.

Etendus on statsionaaris etenduvaks mõeldud ja ei sobi ringreisitükiks, kuna enamus lavakujundusest on pöördlaval ja osa rekvisiite vahetatakse ettevaatlikult lava pööramise ajal. Etendus kestab kaks tundi ja 45 minutit. (samas 2018)

3. LAVASTUSE MEESKOND JA NÄITLEJAD

Mul oli au kuuluda kümme nädalat sellesse töökasse ja sõbralikku kollektiivi. Siinkohal toon välja kõigi nimed, kes kaastegevad olid, kuigi tegelikult elab terve maja selle nimel, et proovid õnnestuksid ja etendustel läheks hästi. Etenduse juht-rekvisiitorina on hea tunda ja teada kõiki etendusega seotud inimesi ja nende tööülesandeid seoses ettevalmistuse ja läbiviimisega, et vältida ebameeldivusi ja arusaamatusi. Näiteks tead kohe, kelle poole pöörduda, kui lavalt puudub vajaminev mööbliese või kellele edasi öelda, et toolidel on vaja põhjad vahetada. Samas tead, kes võivad ja peavad laval ja lava taga seoses etendusega toimetada.

3.1 Meeskond

Michael Vinaver'i „Saade“ prantsuse keelest tõlkinud Indrek Koff,
lavastaja ja valguskujundaja Hendrik Toompere,
lavastuskunstnik Jaanus Laagriküll,
kostüümikunstnik Jaanus Vahtra,
helilooja Tanel Kulla,
videokujundaja Tauno Makke,
etenduse juht – rekvisiitor Karin Undrits,
pealavameister Mikk Lagemaa,
lavameistrid Sten-Erik Remmel, Madis Raie, Villi Vernik ja Oskar Irve,
valgusmeistrid Liina Talvend ja Hilja Irdla,
riietaja Kayre Pärnpuu,
rekvisiidiala juhataja Karin Tetsmann.

Lavastaja, Hendrik Toomperega oli väga meeldiv kogu prooviperioodi jooksul ja esietenduse ajal koos töötada. Ta seletas omapoolse lavastuse kontseptsiooni kõik situatsioonid arusaadavalt lahti ja kui oligi tarvis mõnd asja üle täpsustada, siis tegi ta seda suurima hea meelega ja nii, et kogu meeskond sai ühemõtteliselt aru. Ta andis alati täpseid juhendeid rekvisiitide kohta. Asendusrekvisiitidele tal ei olnud erilisi nõudmisi, aga juba lavaproovidesse tahtis ta päris

rekvisiite ja tal olid kindlad soovid, näiteks hüppepalli ja omleti valmistamise asjus. Ta oli selle lavastuse valguskujundaja ning mängis samas üht peategelast (vt foto 2).

Tõlk, Indrek Koff käis lugemisproovis nõu andmas näiteks, kuidas on tegelaste nimede, aadresside ja jookide - söökide õige hääldus. Temaga arutleti üldiselt prantslaste eluolu paarkümmend aastat tagasi.

Kaasaegsemaid prantsuse uudiseid tõi endaga kaasa mõnda aega Prantsusmaal töötanud kostüümikunstnik Jaanus Vahtra.

Lavastuskunstnik Jaanus Laagriküll oli mulle teada juba varasemast kooliajast, kui ta TÜ VKA-s õpetas üldkompositsiooni. Ta rääkis proovides oma plaanidest ja kavanditest ning kui trupp tegi lisaks oma ettepanekuid, siis ta leidis alati kompromissi. Nii jäid näiteks ära mõned vaibad ja pleedid.

Helilooja Tanel Kullaga olen teatris ennegi kokku puutunud, ta on seal heli- ja videomeister. Olen teda korra intervjuueerinud seoses oma seminaritöö esialgse teemaga.

Videokujunduse tegi Tauno Makke, kes on teatris heli- ja videoala juhataja, temaga oli mul kõige vähem koostöö võimalust, me küll teadsime, mida teine teeb, aga töö tõttu kokku eriti ei puutunud.

Etenduse juht – rekvisiitor, Karin Undrits, lõpetanud laste ja noorte huvijuhi eriala, Viljandi Kultuurikolledži 2000. aastal (TÜ VKA 2018). Temast sai minu juhendaja etenduse juht – rekvisiitori ametikohal.

Pealavameister Mikk Lagemaa juhendas lavameistrite tööd ja ta oli lavamontaažis asendamatu.

Lavameistrid said ka kõik tuttavaks just lavaproovide käigus, dekoratsioonide lavale monteerimisel ja maha võtmisel. Aitasid alati, kui oli midagi rasket tõsta või liigutada, näiteks lauad, toolid õigesse kohta, õige nurga alla. Esietenduse ajaks oli kõigile dekoratsioonidele ja mööblile asukohad täpselt maha märgitud.

Vanemvalgusmeister Hilja Irdla ja valgusmeister Liina Talvend liitusid meiega lavaproovide viimasel kahel nädalal.

Riietaja Kayre Pärnpuuga oli kokkupuudet vähem, alles siis kohtusime, kui kostüümid valmis said ja ta tihedamalt proovides viibis.

Rekvisiidiala juhataja Karin Tetsmanniga puutusin oma tööülesannete tõttu kokku kõige sagedamini, sest prooviperioodi alguses tuli peaaegu iga päev uusi rekvisiite juurde tellida.

3.2 Näitlejad

Pierre Delile – Hendrik Toompere

Rose Delile, tema naine – Merle Palmiste

Paul Delile, nende poeg – Christopher Rajaveer

Nicolas Blache – Raimo Pass

Caroline Blache, tema naine – Kersti Heinloo

Hubert Phéluyeaux, eeluurimiskohtunik – Taavi Teplenkov

Estrelle Belot, kohtusekretär – Elina Purde (külalisena)

Béatrice Lefeuve, teleajakirjanik – Harriet Toompere

Adèle Grandjouan, teleajakirjanik – Hilje Murel

Jacky Niel, vabakutseline ajakirjanik – Maarja Mitt (külalisena)

Operaator – Sten-Erik Remmel

14.02.2018.a., saime esimest korda trupiga kokku neljanda korruse Maalisaalis. Enne seda kohtusime Karin Undritsaga, etenduse juht – rekvisiitoriga, kellest sai minu juht ja õpetaja selleks perioodiks. Tema tutvustas mind trupile ja jagas esmased tööülesanded. Väike majaekskursioon, prooviruum üle vaadatud, lauad-toolid paigas, peotäis pliiatseid ja juba käiski esimene lugemisproov. Esimesel päeval sõlmiti minuga praktikaleping ja ma olin kümme nädalat nii öelda „õpilane Kiir“. Mulle anti elu esimese tekstiraamat. Alguses ei sõandanud mingeid märkmeid sinna sisse kanda, aga 42 proovi teevad ise korrektuure. Tekstiraamat oli ilma kirjavahemärkideta. Alguses olid proovid selle pärast päris lõbusad.

4. PROOVIPERIOODI ERINEVAD ETAPID

4.1 Proovis ja esietendusel

Prooviperiood kestis 14. veebruarist kuni 19. aprillini, 2018 ehk esimesest lugemisproovist esietenduseni. Lavastuskunstnik andis oma nägemuse põhjal esialgse rekvisiitide nimekirja (vt lisa 4), mis muidugi polnud lõplik, see muutus pidevalt, mõni asi jäi kohe kõrvale ja mõne asemele tekkis mitu uut. Ka mina olen mõned asjad oma kodust selle etenduse tarbeks toonud. Näiteks panni, kuumaaluse ja kukekujulise pudeli. Mul oli eriti tore jälgida, kuidas ühed vanad asjad hakkavad laval oma uut elu elama.

Mina töötasin etenduse juht – rekvisiitori käe all ja prooviperioodil jagas tema mulle ülesandeid:

Enne lugemisproove:

kohal olla pool tundi varem, et tuled põlema, radiaatorid sooja, lauad-toolid kohtadele panna ja ruum õhutada.

Esimesed paar proovi olid ilma ühegi rekvisiidita, sestap lavastaja ja näitlejate rekvisiidisoovide kuulamine ja üles kirjutamine.

Asendusrekvisiitide laost toomine.

Pärast lugemisproove:

ruumi korrastamine,

rekvisiitide tagasi vedamine lattu,

tulede kustutamine,

rekvisiidi nimekirja koostamine, muutmine,

järgmiseks korraks lisa asendusrekvisiitide otsimine.

Enne lavaproove:

Üks tund varem kohale tulemine ja lava üle vaatamine, korrastamine,

rekvisiitide paigutamine õigetes kohtadesse,

toiduainete ja jookide ettevalmistamine,
tehnikavidinate töökorda panemine,
tee, supi ja munade keetmine ning valmis panemine,
teksti jälgimine ja ette ütlemine.

Peale lavaproove:

toiduainete hoiustamine,
nõude pesemine,
rekvisiitide kokku pakkimine,
tehnikavidinate laadima panemine,
rekvisiidi nimekirja muutmine.

Enne esietendust:

kolm tundi varem kohale tulemine, lava puhtuse ja dekoratsiooni üle vaatamine,
rekvisiitide paigutamine õigetes kohtadesse ja asenditesse,
toiduainete ette valmistamine,
tee, supi ja munade keetmine ning valmis panek,
tehnikavidinate töökorda seadmine,
suhtlemine raadioside kaudu tegelaste tubadega.

Esietenduse ajal:

rekvisiitide vahetamine stseenide vahel,
rekvisiitide lisamine stseenide ajal,
teksti jälgimine,
väljaspool saali vaikuse tagamine,
etenduse läbi teinud asjade koristamine.

Peale esietendust:

raadioside kaudu meeskonna ja trupi tänamine,
rekvisiitide kokku pakkimine,
nõude pesemine,
tehnikavidinate laadima panemine,
etendusele tagasiside andmine,
tulede kustutamine.

Lavale saime proove tegema kümme päeva enne plaanitud aega, mis iseenesest ei pidavat tavaline nähtus olema. See oli hea, sest siis näitlejad kohanesid lavaruumiga kiiresti, mina ka – enam ei pidanud alt rekvisiidilaost rekvisiite liftiga üles tooma ja peale proovi sinna tagasi vedama. Nüüd oli kasutusel suur rekvisiidikast, mille lavameistrid kenasti lavale ja lavalt ära toimetasid. Proovide käigus jälgisime seda ka alati, et dekoratsioonid, rekvisiidid ja lava pööramine oleksid ohutud nii näitlejatele kui ka kõigile teistele töötajatele.

Mõned päevad enne esietendust, kutsus lavastaja mind proovides näitlejatele igaks juhuks teksti ette ütleva - suflööri mängima. Sain hakkama küll selle teksti ja tegevuse üheaegse jälgimisega. Pean ainult oma häält kõvemini kasutama, sest paaril korral, kui näitleja vajas ette ütlemist, ta ei kuulnud muu tegevuse juures seda, mida ma ütlesin. Samas juhtus selline olukord, et kui tekkis pikem paus ja ma arvasin, et on vaja aidata, hoopis segasin oma agarusega näitlejat. Pikem paus oligi taotuslik ja järgmine kord ma seda viga enam ei teinud.

Meeskond ja trupp harjusid minuga ruttu ning pöördusid oma soovide ja muredega otse minu poole. Võimalusel lahendasin need ise, aga kui minul vastavad oskused või teadmised puudusid, siis küsisin nõu lavastusjuhilt, pealavameistrilt, kunstnikult, rekvisiidiala juhatajalt või oma juhendajalt. Tema jälgis seda ka, et ma ikka õiged asjad õigest kohast võtaksin ja õigesse kohta paneksin, sest esialgu puudus kindel süsteem. Kirjutamata seadus on, et teise lavastuse rekvisiite ja dekoratsioone ei tohi ilma loata kasutada, mis sellest, et hetkel seda tükki ei mängita.

Tööpäevad kujunesid kuue tunni pikkusteks (vt lisa 6), sest enne proovi algust tuli varem kohal olla, et jõuda lava üle kontrollida, tolmu võtta, toiduained valmis panna ja kõik rekvisiidid kastidest, rekvisiiditoast ja kapist välja tuua, ning lava peal oma kindlatele kohtadele asetada (vt foto 11; 12). Pärast proovi toiduained külmkappi viia, nõud puhtaks pesta, kuivatada, kappi tagasi panna, rekvisiidid kokku pakkida, taas oma õigetele kohtadele. Söödavaid rekvisiite oli päris arvukalt (vt. lisa 2; 3). Lisaks veel hulk elektroonikat, näiteks kolm mobiiltelefoni, kaks sülearvutit, üks videokaamera, mis pidid laetud ja töökorras olema ning printer pidi printima. Igas stseenis söödi ja joodi päris toitu-jooki, väga minimaalselt sai kasutada butafoorseid toiduaineid. Alguses arvasin, et ma ei jõua kõiki muudatusi üles kirjutada, fotografeerida ja meeles pidada, aga Karin aitas süsteemi luua ja siis oli juba väga lihtne. Kahekesi oli tunduvalt kergem kõigega hakkama saada. Ja kui juba kord kõik on paika loksunud, siis oleksin saanud ka üksi hakkama.

Minu tööpäevad olid täis uusi teadmisi ning oskust oma aega ja tööd planeerida. Enamus tegutsemist toimus lava taga ja proovisaalis. Kord nuputasin välja meetodi, kuidas näitleja saab „amfetamiini piibuga“ teha suitsu, muidugi nikotiinivaba suitsu nii, et päriselt paneb põlema ja imedes tuleb päris suitsu. Minu meetod õnnestus.

Sellist varianti mulle ei võimaldatud, et hakkaksin kõiki tööülesandeid üksi täitma, kuna Karin ikkagi vastutas kogu etenduse ettevalmistamise ja läbiviimise eest. Ta leppis juba pühapäeviti või esmaspäeviti teiste osakondade ja näitlejatega grimmi- ja kostüümiproovide ajad kokku. Nii jäigi minu kanda rohkem proovidest osa võtmine ja rekvisiidiga tegelemine.

Draamateater pöörab väga suurt rõhku tööohutusele. Prooviperioodi ajal selgusid kõik kitsaskohad ja ohtlikud olukorrad ning siis koostas etenduse juht – rekvisiitor riskianalüüsi ehk pani kirja meie poolsed riskid, mida meie nägime ja nende maandused, näiteks suurte lauanugade kasutamine mitmes stseenis. Ühe noa tera tehti nüridaks ja teiste nugade terad varustati silikooniga ehk tehti ohutuks. Seejärel saadab ülevaatamiseks ja täiendamiseks ohutustehnika eest vastutavale inimesele (vt lisa 7). Draamateatris vastutab selle eest Jüri Antsmaa. Edasi läheb riskianalüüs juhatuse assistent Maarit Randrüüdile ja siis, kas see kinnitatakse või on vaja teha täiendavaid riskide maandamisi. „Saate“ riskianalüüs ei vajanud täiendusi.

Mina sain riskianalüüsi koostamisest Karinilt teada, et tema, etenduse juhina, vastutab näitlejate ja teiste meeskonna liikmete teavitamise eest etenduse andmisega seotud riskidest ning kinnitab seda vastaval dokumendil oma allkirjaga.

4.2 Tehnilised proovid

Heli- ja valgusmeistrid liitusid meie proovidega kümme päeva enne esietendust. Samuti tehti sel ajal kostüümi- ja grimmiproove. Lavastaja Hendrik Toompere teeb enamasti ise oma lavastustele valguskujunduse (Puhkan 2018). Liina salvestas valgusrežihi uhiuude valguspulti Hendriku näpunäidete järgi. Just nädalapäevad varem toodi teatrisse uus valguspult. Kohanemine võttis veel aega ja valguse paika panemine läks kauem, kui plaanitud. Näitlejate jaoks kipuvad sellised tehnilised proovid venima, aga siis harjutati oma teksti. Avavideo, kus Hendrik sõidab õues jalgrattaga, salvestati nädal enne esietendust

Lavastuse „Saade“ esimene lavamontaaž toimus 02.04.2018, selleks ajaks oli lavakujundus töökodadest Draamateatrisse toodud ja hakati üles panema. Tegevuspaikadeks olid nii eeslava kui ka pöördlava. Eeluurimiskohtuniku kabinet hõlmas terve eeslava, aga köök ja toad tuli pöördlavale monteerida. Kaks nädalat enne esietendust oli lavamontaaž valmis (vt foto 9; 10).

5. ETENDUSE JUHT – REKVISIITORI TÖÖ DRAAMATEATRIS

Etenduse juht – rekvisiitori, minu juhendaja, Karini enda sõnul ja minu kogemuste põhjal ta saab oma tööülesanded etendusteenistuse juhilt või otse lavastajalt (vt lisa 1). Koos lavastaja, lavastusala juhataja ja etendusteenistusjuhiga koostab proovigraafiku, kuhu märgitakse prooviperioodi toimumise kuupäevad, kellaajad, kohad ja muud märkused, näiteks selle, millal mõni näitleja ei saa proovis osaleda.

Igas lugemisproovis etenduse juht – rekvisiitor osalema ei pea, see oleneb muidugi igast eraldi lavastusest ja rekvisiitide kogusest. Karin kontrollib proovisaali ja lava alati enne proove ja enne etendusi. Ta vahendab lavastaja ettepanekud kogu meeskonnale ja teistele lavastusega seotud osakondade juhatajatele ja ka vastupidi. Tellib vajaminevad rekvisiidid rekvisiidi laost, vajadusel ostab toidukraami ja tšekid esitab raamatupidamisse. Iga nädala teisipäeval, kell kümme, osaleb töökoosolekutel. Kui tekib proovis või etenduse ajal probleeme, siis annab sellest kohe teada asjaosalistele või alajuhtidele.

Poolteist tundi enne etenduse algust vaatab lava üle, kontrollib lavakujunduse, dekoratsioonide ja rekvisiitide paigutust, et kõik oleks nõuetekohaselt. Ventilatsioon tuleb juba enne etendust sisse lülitada ja kui etenduse ajal suitsetatakse või tehakse muud tossu, siis peab tuletõrje signalisatsiooni välja lülitama. Umbes tund aega enne etenduse algust kontrollib trupi kohalolekut, grimmi ja kostüümi valmisolekut ning pool tundi enne etendust küsib etendust teenindava personali käest raadioside kaudu, kas nemad on kõik oma tööpostidel. Tegelaste ruumidesse teatab etenduse alustamisest 15 minutit enne ja annab teist korda teada viis minutit enne etenduse algust. Alustab etenduse juhtimist pärast pileetööri märguannet, et publik on valmis.

Etenduse juht - rekvisiitor vastutab etenduse läbiviimise eest ja kõik teised peavad tema korraldusi etenduse suhtes täitma, kõik, kes on selle konkreetse etendusega seotud nii näitlejad kui etendust teenindav personal otseselt ja ka etendust ettevalmistav personal alajuhtide kaudu. Karini ülesanne on koostada uuslavastusele riskianalüüs (vt lisa 7) sellest, kus on näha riske ning seejärel, kuidas neid maandada. Tema ju vastutab proovide ja etenduse ajal ohutu töökeskkonna eest.

Väikese lisana, mida ma mainiksin on see, et Karin annab järgmiseks päevaks kohvikusse teada, kui palju inimesi proovides osaleb ning ei unusta informeerida ka sekretäri esietenduse peost.

Selleks ajaks, kui minul tuli meelde küsida, millal kostüümi või grimmiproovid algavad, oli minu juhendajal kõik küsimused juba puhkepäevade jooksul lahendatud. Selles suhtes oli ta ülikiire. Tundsin vahel, et olin mõne töö suhtes alles „roheline“ ja võib olla pisut kõrvale jäetud. Kostüümiala töö ongi rohkem kostüümikunstniku ja kostüümiala juhataja korraldada ning etenduse juht – rekvisiitor sekkub sageli alles siis, kui on vaja kokku leppida kostüümiproovide aegu. Kõik osakonnad ei tööta nädalavahetustel ja nemad suhtlevad esmaspäeval, siis saab kokku leppida kostüümiproove ja arutada plakati pildistamise päeva. Helistada tuleb näitlejatele, et uurida, kas neile sobib näiteks 28. märtsil, peale etenduseproovi minna kostüümiproovi. Siis helistada või saata SMS-i kõigile, et kas see päev.kostüümiprooviks jääb või ei jää.

Korra käisime koos tööplaani koosolekul. Muidu käis minu juhendaja ise kõigil koosolekutel ja mina jäin rekvisiite paika panema ning teda proovis täieõiguslikult asendama.

Minul jäi puudu tööalasest suhtlemisest kostüümi- ja grimmiosakonnaga. Aga olen kõikide osakondade töödega end kurssi viinud. Etenduse juht – rekvisiitori tööga seoses puutusin kõige rohkem kokku vanemlavameistri, heli- ja videomeistri ja valgusmeistritega. Päevakorralised, dekoratsioonidega seotud, küsimused sai lahendatud otse lavastusala juhiga või pealavameistriga.

KOKKUVÕTE

Valisin oma loov-praktilise lõputöö sooritamise kohaks Eesti Draamateatri sellel lihtsal põhjusel, et olen seal ennegi praktikal olnud, tundsin paljusid inimesi ja teatrimaja on väga südamelähedane ning esimesel võimalusel tahaksin sinna tööle minna. Pakuti praktiseerimise võimalust Hendrik Toompere lavastuses „Saade“ esimesest lugemisest esietenduseni, mille ma rõõmuga vastu võtsin.

Selle kirjaliku töö eesmärk on kirjeldada läbitud etappe etenduse juht - rekvisiitorina ning anda ülevaade enda ülesannetest konkreetse lavastuse näitel. Tutvustan lühidalt teatri ajalugu ja sellele järgnevas peatükis lavatust „Saade“. Kolmandas peatükis tutvustan meeskonda ja näitetruppi, kellega mul oli au koos töötada. Neljandas peatükis kirjeldan prooviperioodi esimesest lugemisest kuni esietenduseni. Viiendas peatükis tutvustan etenduse juht – rekvisiitori töökohustusi, mis selgusid teatripoolse juhendajaga koos töötades tema jutu järgi.

Minu teatripoolne juhendaja, Karin Undrits (lõpetas Viljandi Kultuurikolledži 2000. aastal, laste ja noorte huvijuhi eriala), jagas minuga lahkelt oma etenduse juht – rekvisiitori erialaseid teadmisi ja usaldas mind proove iseseisvalt juhtima. Ta on nagu etenduse kaitseingel, ta oskab, minu arust, probleeme ennetada ja ta teeb oma tööd südamega. Tänu temale omandasin meeldejäävaid ja vajalikke teadmisi ning kogemusi teatris töötamiseks. Sain kinnitust selles, et veel enam soovin ma end tulevikus teatriga siduda.

Ma ei saanud jälgida lavakujunduse ehitamist ega kostüümide valmistamist, aga sain kõiki muid kogemusi, mis kaasnevad uuslavastuse väljatoomisprotsessiga. Enesekriitikat tehes pean kõvemini ja selgemalt ennast kuuldavaks tegema, sest liiga vaoshoidlik ei saa teatris töötada. Pean rohkem erinevate töötubadega suhtlema ja olema veel tähelepanelikum. Algas ei olnud lihtne, kuna olin esimest korda terve prooviperioodi kuni esietenduseni lavastusega seotud. Kõhkclusi tekitas ka trupi suurus, et kas nad kõik mind usaldama hakkavad.

Kokku võttes minu tööperioodi Eesti Draamateatris, siis nüüd olen enesekriitilisem ja -kindlam. Oskan tööaega paremini planeerida. Olen oma kursuse ainuke lavastuskorraldajaks õppiv tudeng, kel pole teatris töötamise pikaajalist kogemust ja mul pole veel „oma teatritki“. Peale kooli lõpetamist, sooviks tööle saada Eesti Draamateatrisse, esialgu on lootust, projektipõhiselt.

Tagasi mõeldes oma Draamateatris töötatud ajale oli see aeg väga õpetlik ja edaspidiseks kasulik. Ma omandasin hulga vajalikke tutvusi ja kogemusi, näiteks enda kehtestamist, etenduse juht - rekvisiitori tööülesannete osas ehk siis proovide ettevalmistamise, uuslavastuse väljatoomise ja etenduse läbiviimise osas.

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Draamateater. 2018. www.draamateater.ee/, (12.05.2018).

Etendust tutvustav video: <http://www.draamateater.ee/hendrik-toompere-uehiskonnale-ei-ole-tode-absoluutselt-oluline-err>, (11.05.2018).

Filmimõisted. www.cect.ut.ee/tegevus/visuaalkultuur/filmimõisted.pdf, (16.05.2018)

Puhkan, A. 2018. Teatri valgusala töötajate täiendõppe vajadus Eesti riigiteatrites. [Seminaritöö]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

TÜ VKA. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. 2018. Vilistlased. Laste ja noorte huvijuht. <https://www.kultuur.ut.ee/et/kultuuriharidus/>, (19.05.2018).

LISAD

Lisa 1. Etenduse juht-rekvisiitori ametijuhend

Kinnitatud

Sihtasutuse Eesti Draamateater

22.09.2009

Rein Oja

Teatrijuht

A M E T I J U H E N D

Ametikoht	ETENDUSE JUHT - REKVISIITOR
Allüksus	ETENDUSTEENISTUS
Töötaja	
Otsene ülemus	Etendusteenistuse juht
Keda asendab	Etenduse juht – rekvisiitorit
Kes asendab	Etenduse juht – rekvisiitor

Töö eesmärk:

Etenduse juht – rekvisiitor aitab kõigi tema käsutuses olevate vahenditega kaasa uuslavastuse prooviperioodi tõrgeteta sujumisele ning etenduste kõrgtasemel toimumisele.

Koostöö:

Otsesed töökorraldused saab lavastajalt ja/või etendusteenistuse juhilt

Etenduse juht-rekvisiitor teeb koostööd etendust teenindava ja loominguilise personaliga selgitamaks välja töö tegemiseks hädavajaliku informatsiooni.

<p>Lavastaja ja loomingulise tööühma abistamine kõiges, mis puudutab uuslavastuse väljatoomist ja proovide käiku</p> <p>osaleb kõigil temale kinnitatud ja lavastusega seonduvatel töökoosolekutel</p> <p>osaleb vajadusel esimesest lugemisproovist alates lavastuse väljatoomise protsessis. Lugemisproovides osalemise vajaduse otsustab peanäitejuht koostöös lavastajaga iga lavastuse puhul eraldi</p> <p>koostab koostöös lavastusala juhataja, lavastaja ja etendusteenistusjuhiga proovide toimumise täpse ajagraafiku kuni esietenduseni välja, kus peavad olema näidatud proovide ja lavaproovide algus, valgus- ja muud tehnilised proovid, kontrolletendused jm olulised etapid</p> <p>kooskõlastab etendusteenistusjuhi ja tööühma vahel vajalikud muudatused proovide graafikus ja teatri tööplaanis. Edastab proovide käigus ilmnenu vajaliku informatsiooni vastutavatele alajuhtidele</p> <p>iga proovi lõpus kooskõlastab lavastajaga edasise tööplaani</p> <p>30 minutit enne proovi algust valmistab proovi edukaks läbiviimiseks ette proovisaali ning kindlustab proovi täpse alguse</p> <p>täidab lavastaja ja/või etendusteenistusjuhi poolt antud ühekordseid tööülesanded õigeaegselt ja nõuetele vastavalt</p>	<p>töökoosoleku kokkuleppeid täidetakse</p> <p>proovid ja etendused on hästi juhitud, sujuvad tõrgeteta</p> <p>proovide ajagraafikud on koostatud kokkulepetele vastavalt, asjaosalised on informeeritud ja osalevad proovides</p> <p>informatsioon proovide käigus tekkinud probleemidest/vajadustest on edastatud asjaosalistele autentselt ja õigeaegselt</p> <p>probleemid saavad õigeaegselt lahendatud, proovid sujuvad plaanipäraselt</p> <p>proovisaal on nõuetekohaselt ettevalmistatud, lavastaja kaebused puuduvad</p> <p>proovid algavad õigeaegselt</p> <p>töö käigus alluvad korraldustele kõik, kes on antud lavastusega seotud (näitlejad ja etendust teenindav personal otseselt, etendust ettevalmistav personal alajuhtide kaudu)</p> <p>lavastaja ja/või etendusteenistusjuhi poolt antud ühekordsed ülesanded on kvaliteetselt täidetud ning lõpule viidud</p>
<p>Etenduste läbiviimine</p> <p>kontrollib 80 minutit enne etenduse algust lavakujunduse, dekoratsioonide, ja rekvisiitide nõuetekohast paigutust vastavalt kunstniku poolt ettenähtud kavandile</p>	<p>loominguline trupp on kokkulepitud ajal kohal, etendus algab õigeaegselt</p> <p>lavakujundus, dekoratsioonid ja rekvisiidid on paigutatud turvaliselt ja nõuetekohaselt</p>

<p>tund enne etenduse algust kontrollib loomingulise trupi kohalolekut</p> <p>30 minutit enne etenduse algust võtab esmakordselt ühendust etenduses osalejatega ning etendust teenindava personaliga translatsiooni kaudu</p> <p>teatab etenduse alustamisest tegelaste ruumidesse esimest korda 15 minutit enne etenduse algust, teist korda 5 minutit enne etenduse algust</p> <p>jälgib, et pärast teist valgusmärki on kõik näitlejad ja etendust teenindav meeskond valmis etteasteks</p> <p>alustab etendust pärast pileetööri märguannet publiku valmisoleku kohta</p> <p>vastutab etenduse läbiviimise eest. Kõik juhised ja korraldused etenduse suhtes on etenduses osalejatele kohustuslikud</p> <p>fikseerib kõik märkused etenduse käigu, töökorra rikkumiste, kõigi võimalike puuduste jms kohta etenduse logiraamatusse (asub etenduse juhi puldis) ning edastab esimesel võimalusel etendusteenistusjuhile ning esitab need ka igal reedel toimuvatel alajuhtide koosolekul</p> <p>annab nädal enne esietenduse toimumist sekretärile esietenduse tähistamiseks vajaliku informatsiooni (lilled töörühmale, peolaua soovid jms)</p> <p>annab kalendrikuu eelviimaseks tööpäevaks peaadминистраatorile uuslavastuse töörühma kuuluvate inimeste nimed, kellel on õigus saada tasuta kutsed esietendusele</p>	<p>translatsiooni kaudu antud korraldused on konkreetsed ja tööõhkkonda soodustavad</p> <p>eelteated etenduse alustamiseks on antud õigeaegselt</p> <p>etendus toimub tõrgeteta professionaalsel tasemel</p> <p>info etenduse käigus tekkinud probleemidest on asjaosalistele edastatud, puudused saavad kiiresti lahendatud</p> <p>esietenduse peoks vajalik info on sekretäril õigeaegselt olemas</p> <p>esietenduse kohtade broneeringute arv on peaadминистраatorile edastatud õigeaegselt. Kutsed on välja ostetud 7 päeva enne esietendust.</p>
<p>Rekvisiitide ettevalmistamine etendusteks ja proovideks</p> <p>valmistab nõuetekohaselt ette rekvisiidid etenduseks/proovideks</p> <p>viib kokkulepitud ajal nõutud rekvisiidid korrastatult ning kontrollitult kokkulepitud kohtadele</p>	<p>rekvisiidid on ettevalmistatud (puhtad, terved jms) ning kunstniku poolt kinnitatule vastavad</p> <p>rekvisiidid asuvad õigeaegselt kokkulepitud kohas, etendus/proov sujub tõrgeteta</p> <p>etenduse/proovi käigus kahjustatud rekvisiit on õigeaegselt parandusse antud, rekvisiidid on turvalised, puudused on kõrvaldatud</p>

<p>peale etenduse lõppu viib vastavalt kehtestatud korrale korrastatud rekvisiidid tagasi oma kohale hoiukappides</p> <p>väljasõidu- ja külalisetenduste puhul pakib vajalikud rekvisiidid ja viib need laadimispaigale</p> <p>osaleb rekvisiitide lao korraliste suurpuhastuste läbiviimisel ning vajadusel inventuuride läbiviimisel</p> <p>täitab vanemrekvisiitori (tema puudumisel volitatud isiku) poolt antud ühekordseid tööülesanded õigeaegset ja nõuetele vastavalt</p>	<p>rekvisiidid on ladustatud kokkulepitud kohas ning viisil, mis tagab rekvisiitide säilimise väljasõidu ja külalisetenduste rekvisiidid on heaperemehelikult pakitud ning õigeaegselt laadimiskohal</p> <p>vanemrekvisiitori poolt antud ühekordsed ülesanded on kvaliteetselt täidetud ning lõpule viidud</p>
<p>Vastutus tule- ja tööohutuse täitmise eest</p> <p>oskab tegutseda pommiähvarduse, tulekahjuohu ja tulekahju korral ning vajadusel evakueerida inimesi</p> <p>etenduse katkestamise vajadusel informeerib publikut saalis algavast evakuatsioonist (olles eelnevalt informeerinud valvelauatöötajat ning võimalusel vanempiletööri)</p> <p>juhib näitlejate ja etendust teenindava personali evakueerimist teatriruumidest kuni päästekomando juhi saabumiseni</p> <p>vastutab tule- ja tööohutuseeskirjade täitmise eest tema poolt juhitava etenduse- või proovi mängukohtades ning tegelaste toas</p> <p>vastutab tema poolt juhitava uuslavastuste riskianalüüsi täitmise eest vastavalt kehtestatud korrale</p>	<p>oskab tegutseda eriolukordades</p> <p>etenduste ja proovide ajal täidetakse tule- ja tööohutuse nõudeid</p> <p>uuslavastuste riskianalüüs on läbi viidud vastavalt nõuetele ja õigeaegselt, riskid on hinnatud, ohud maandatud</p> <p>info töö käigus tekkinud täiendavatest riskidest on õigeaegselt asjaosalistele (etendusteenistuse juht) edastatud</p>

Õigused ja volitused:

<p>Töötajal on õigus:</p> <p>teha ettepanekuid oma töö korraldamiseks ja arendamiseks</p> <p>kontrollida tema poolt juhitava etenduse töörühma tegevust ja anda neile korraldusi</p> <p>saada koolitust, tulemaks toime uute tehniliste seadmetega</p>
--

Õiguste ja volituste piirid on sätestatud:	tööleping käesolev ametijuhend koduõrd
--	--

Töötajal on kasutada järgmised töövahendid:

töökoht bürootarbed vajadusel teatri transport
--

Töö eeldused:

Haridus, teadmised ja kogemused	keskharidus eesti keele väga hea oskus suhtlustasandil
Oskused	meeskonnatöö oskus enesekehtestamise oskus (korraldused on selged , üheselt mõistetavad) väga hea suhtlemisoskus (võime lahendada konfliktseid olukordi)
Omadused	täpsus pingetaluvus lojaalsus organiseerimisvõime

Lisa 2. Rekvisiidid ühe etenduse kohta

Lavastus Michel Vinaver “SAADE”

lavastaja Hendrik Toompere

esietendus 19.04 2018

Eesti Draamateatri suur saal

sidrun	1 tk
quiche	1 suur lõik
croissant	2 tk
apelsinimahl	1 pk (mitme etenduse peale)
topsiogurt	2 tk
kanamunad	6 tk
gaseeritud vesi	1 väike pudel
või	1 pk (kulub mitme etendusega)
paremesani juust	1 pk (kulub mitme etendusega)
pikk prantsuse boguette	1 tk
šokolaadiekleer	1tk
viinamarjad	väike kobar
porru	1 tk (kestab mitu etendust)
porgandid	1 kg (kestavad mitu etendust)
värske till	ca 100g
puljongikuubikud	2 tk
külmutatud rohelised herved	1 pk (kulub mitme etendusega)
HoneyRose Herbal sigaretid	1 pk (kulub mitme etendusega)
Marlboro Gold	1 pk (kulub mitme etendusega)
röstitud mandlid	150 g (kulub mitme etendusega)
küpsised	150g (kulub mitme etendusega)
tee	1 kannu jagu
kohv	2 tassi

jäätee	1 väike pudel
hele õuna-viinamarja mahl	1 liiter
kirsimahl	1 liiter (kulub mitme etendusega)
tume viinamarjamahl	1 liiter
pabersalvrätid	hotellituppa (kulub mitme etendusega)
kosmeetilised salvrätikud	1 pk (kulub mitme etendusega)
pabertaskurätikud	6 tk/1 plokk kulub mitme etendusega
nätsud	1 pk kulub mitme etendusega
tuletikud	1 pk kulub mitme etendusega
tsäksid	3 tk kulub mitme etendusega
harilikud-pliiatsid	5 tk mitme etenduse peale
pastapliiatsid	10 tk mitme etenduse peale
telefonikaardid	3 tk
pikk küünal	1 tk kulub mitme etendusega
origamipaber	1 pk kulub mitme etendusega

Lisa 3. „Saade“ dekoratsioonide, kostüümide ja rekvisiitide kulu

Kostüümimaterjalid

31.03.2018	Piret tang, t.sin villasegu Harriet	30
31.03.2018	Piret tang, t.sin villane Hilje	47,5
31.03.2018	Piret tang, mus villaflanell Harriet	47,5
31.03.2018	Piret tang, kirju pv, viskoos Merle	61,75
31.03.2018	Piret tang, viskoos	32,9
31.03.2018	Piret tang, samet elina	9,8
31.03.2018	Piret tang, kunstiid iti	22,9
31.03.2018	Piret tang, lükra kersti	6,6
31.03.2018	Piret tang, kostüümiriie hilje	37,8
31.03.2018	Piret tang, kunstkarusnahk maarja	21,66
31.03.2018	Piret tang, dek pv+kunstiid, merle	61,9
31.03.2018	Piret tang, kostüümiriie kersti	35,98
31.03.2018	Piret tang, lukud Iti, Hilje	6,58
31.03.2018	Piret tang, seelik Elina	8,32
31.03.2018	Piret tang, kostüümiriie maarja	22,28
31.03.2018	Piret tang, kampsun hendrik	2,34
31.03.2018	Piret tang, kingad	25
31.03.2018	Piret tang, kingad	16,67
31.03.2018	Piret tang, nõöbid harriet	4,3
31.03.2018	Piret tang, nõöbid Hilje	3,33
31.03.2018	Tetsmann, kõrvarõngad	10,79
		515,9

märts

Rekvisiidi soetus

29.03.2018	Küürimishari Extra Stiff 30,5cm SININE	23,4
29.03.2018	Pühk.hari MEDIUM 500mm SININE	18,57
29.03.2018	Tolmuhari SÜNT teleskoopvars	2,3
29.03.2018	Seenlapp SININE 18x20 cm	4,1
29.03.2018	Vars 136cmkeemi.alum/SININE	9,23
31.03.2018	Bergström, jalgratas	224,79
31.03.2018	rekvisiit, hüppepall	7,17
31.03.2018	rekvisiit, pallipump	5
31.03.2018	rekvisiit, tolmuhari	15,82
31.03.2018	rekvisiit, laserprinter	63,32
31.03.2018	rekvisiit, teekann, riivid	32,37
31.03.2018	rekvisiit, kauss+4kohvitassi	10,05
		416,12

aprill

03.04.2018	-28,45	SPORTLAND ESTONIA
04.04.2018	-5,58	Espak kauplus 3
04.04.2018	-29,59	Byroomaailm
05.04.2018	-12,90	Hortes
08.04.2018	-38,72	Knopka Jarve keskus
08.04.2018	-58,00	Nordbris
11.04.2018	-12,83	Espak kauplus 3
11.04.2018	-11,28	Photopoint Ylemiste
11.04.2018	-12,99	Jysk kauplus Ylemiste
11.04.2018	-19,95	Home & You kauplus
12.04.2018	-12,95	Sikupilli Prisma isete
13.04.2018	-2,00	Pakendikeskus AS
14.04.2018	-9,00	The Pier
14.04.2018	-33,29	Weekend Sikupill
14.04.2018	-13,10	Alandeko

14.04.2018	-55,09	Kaubamaja
18.04.2018	-23,08	The Pier
18.04.2018	-3,56	Galerii - Mix
19.04.2018	-48,35	Rahva Raamat Viru kesk
19.04.2018	-14,82	Kaubamaja
19.04.2018	-31,35	Oomipood Jarve keskus
19.04.2018	-10,83	Kaubamaja
19.04.2018	-23,15	Hemtex AB Solaris
19.04.2018	-34,90	Zoomaailm kauplus Kesk
	-545,76	

Kogu dekoratsioonide, kostüümi ja rekvisiidi peale kulus 9348,67 €: sellest 515,90 € kostüümmaterjalid, 961,88 € rekvisiidid ja 7870,89 € dekoratsioonid.

Lisa 4. Rekvisiidi esialgne nimekiri

Lavastuskunstniku poolt kirja pandud/soovitud rekvisiitide esialgne nimekiri:

Eeluurimistoimikud (4-5), lahtised paberid – blanketid, dokumendid, paar raamatut, pliiatsid...töölauale

Laualamp...töökabineti lauale (retro)

Väike printer (ei pea töötama)...töölauale

Sülearvuti sekretärile (tekstis on trükimasin)

Tolmuhari – tolmuluud

Paberkaust (või lihtsalt mingid paberid – dokumendid)

Köögikraam (supipott, kulp, mõned nõud, maitseaine topsid, purgid kappi, õlipudel, pliiditarvikud...)

Mõned noad, teelusikad...

Teekann

Tee- ja kohvitassid (4-5)

Teepakid

Sidrun

Erinevaid veini-, šampa- ja viskipudeleid igasse ruumi (poolikuid ja täis)

Erinevaid veini- ja viskiklaase igasse ruumi

Jalgratas (maanteeratas? sport variant)

Praetaldrik + nuga ja kahvel

Ajakirjaniku pressikaart (Jacky'le)

Kohvikann (kööki)

Kohvikann (vanem, Pauli tuppa, gaasipliidile)

Mobiiltelefonid (paar tk kindlasti, Paulile, ajakirjanikule, pr. Blache'le)

Ajakirjad, ajalehed (hotelli laual, mõned, tekstis ajakiri Tèlèrama)

2 lauatelefoni? snoobim elutuppa, teine lihtsam hotelli ?? või ainult mobiiltelefonid)

Madrats (1,5 kohaline, kergem voodimadrats, Pauli urkas)

2 kõvemat patja, tekk, lina

Salvestusvidin (tekstis on ajakirjanik Blache väike magnetofon)

Mandlid kausikeses (köögis)

Tabletikarp või purgike – aspiriin

Revolver või püstol – ei tulistata (Paulile)

Rekvisiidi nimekirja tuli enne esietendust päris palju muudatusi teha, mõned asjad jäeti üldse ära, näiteks kohvikannud, teepakid, tekk ning mõne asja asemele tuli mitu juurde, näiteks kaks riuli täit dokumendi kaustasid, metallist kaantega, ajakirjanikule sülearvuti, eeluurimiskohtunikule revolver.

Lisa 5. Reklaamplakat ja fotod proovidest

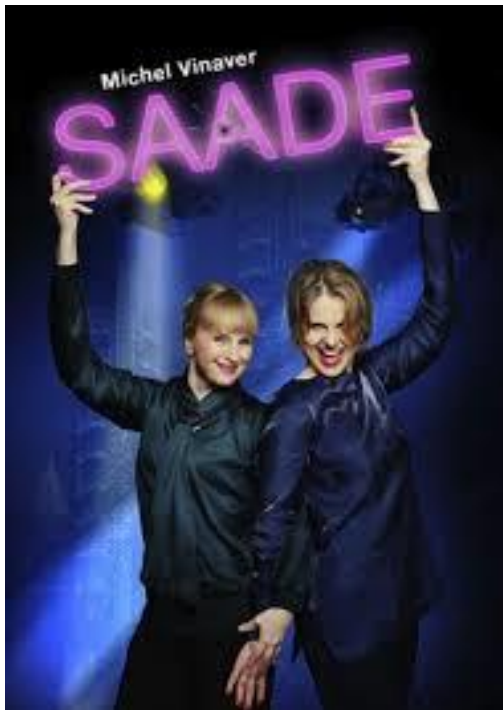

Foto 1. Reklaamplakati autor: Herkki Erich Merila

Foto 2. Pierre Delile – Hendrik Toompere (foto: J.Laagriküll)

Foto 3. Perekond Blache – Kersti Heinloo ja Raimo Pass koos ajakirjanik Adèle'ga – Hilje Murel (foto: J. Laagriküll)

Foto 4. Perekond Delile – Christopher Rajaveer, Merle Palmiste Hendrik Toompere (foto: J. Laagriküll)

Foto 5. Paul Delile ja Jacky Niel – Christopher Rajaveer ja Maarja Mitt (foto: J. Laagriküll)

Foto 6. Kohtusekretär Estelle Belot – Elina Purde (foto: J.Laagriküll)

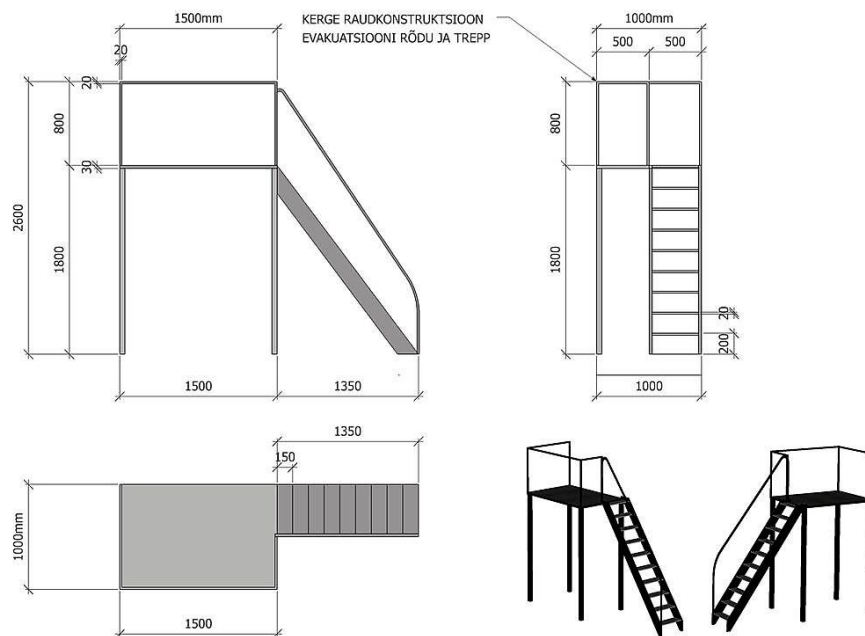

Foto 7. Eeluurimiskohtunik Hubert Phélypeaux – Taavi Teplenkov (foto: J.Laagriküll)

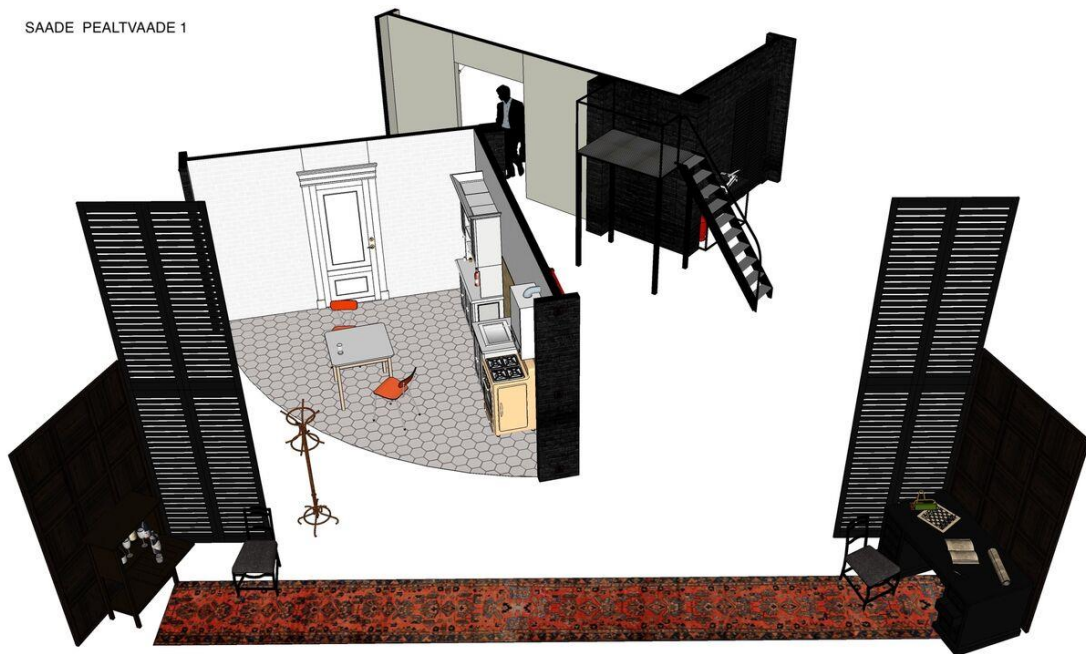
Foto 8. Béatrice Lefeuve ja Adèle Grandjouan – Harriet Toompere ja Hilje Murel (foto: J.Laagriküll)

RÖDU JA TREPP

Lavakujundus 1. Pauli toa trepp, millele tulid lisa kinnitused põranda külge ja fikseerivad diagonaalid tugipostidele (autor: J.Laagriküll)

SAADE PEALTVAADE 1

Lavakujundus 2. Pealtvaade (autor: J.Laagriküll)

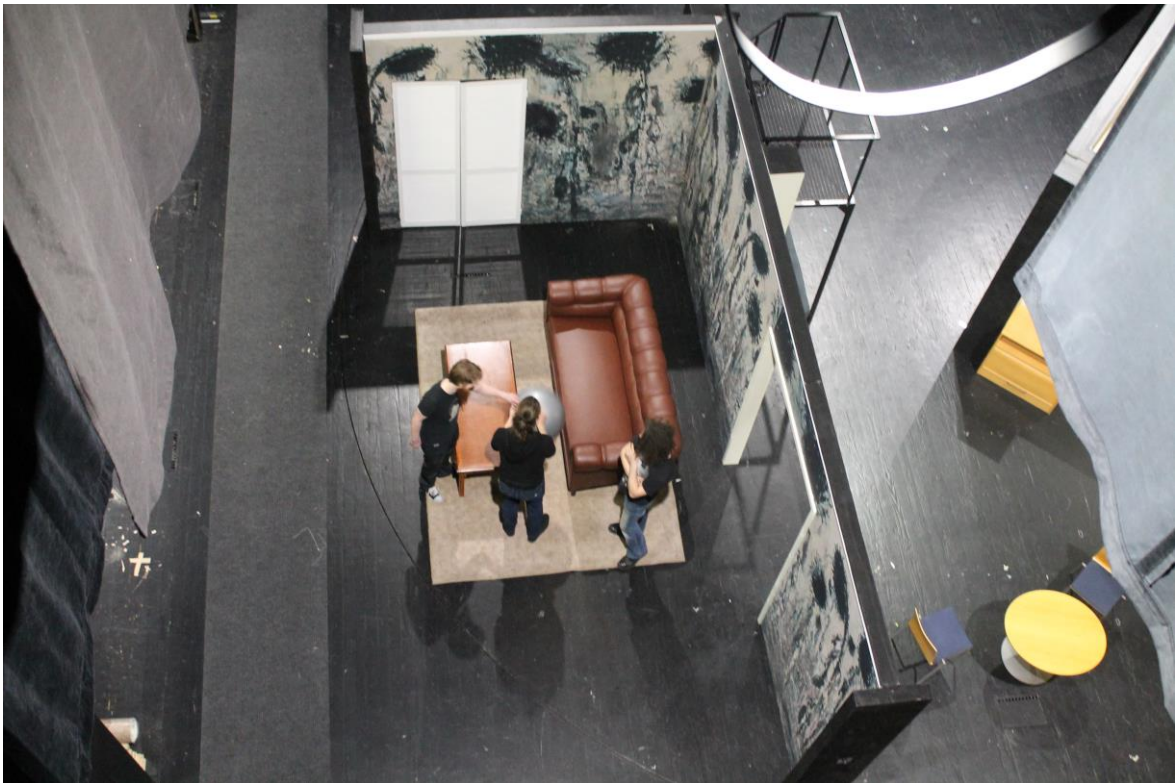

Foto 9. Pöördlavamontaaž (autor: A.Puhkan)

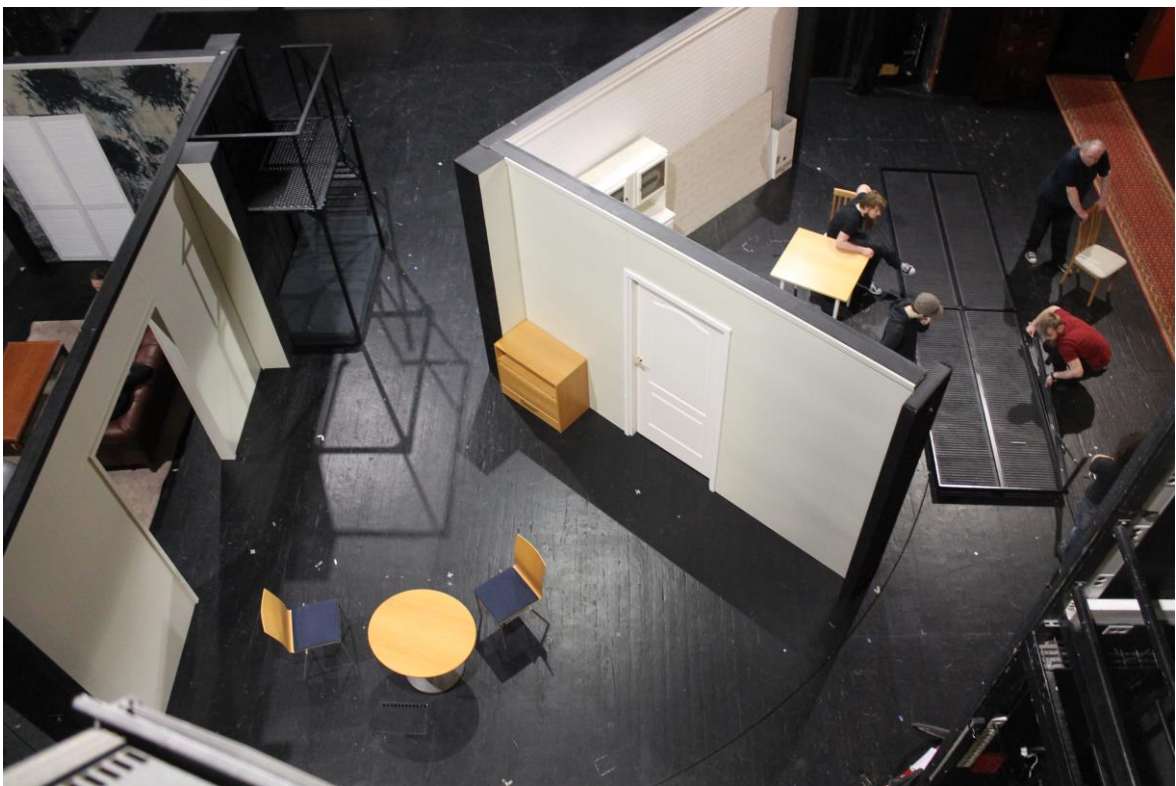

Foto 10. Lavamontaaž on kohe valmis (autor: A.Puhkan)

Foto 11. Köögi rekvisiidid (autor: A.Puhkan)

Foto 12. Hotellitoa rekvisiidid (autor: A.Puhkan)

Lisa 6. Lavastuse „Saade“ töögraafik

			Lavastus „SAADE“	14.veebruar – 19.aprill 2018
PR	KP		Prooviaeg ja koht	märkused
veebruar				
1	14	K	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Kriidiaed (Harriet), Vennas
	15	N	PROOVI EI OLE	IVANOVI taastusproov, IVANOV, SARABAND
2	16	R	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Ivanov, Vanad ajad
3	17	L	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Ivanov, Vanad ajad
	18	P	Õ	Viimasel minutil, Põhiküsimus
	19	E	Kell Kümme SS	
4	20	T	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Eesti matus, Bella Figura
5	21	K	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Onu Aare, Õpetatud naised
6	22	N	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Ivanov, Pangalaen
7	23	R	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Kriidiaed, Pangalaen, Julia ja Romeo
	24	L	Vabariigi aatapäev	
	25	P	H	Bella Figura
			Õ	Sumu, Väike jumalanna
	26	E	Väikekodanlaste montaaž	Saraband Soome, Väike jumalanna
8	27	T	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Väljaheitlemine, Saraband Soomes

9	28	K	H 11-15 MAALISAAL	
			Õ	Väljaheitmine, Õpetatud naised
märts				
10	1	N	H 11-15 MAALISAAL	
11 - 30	2 - 29	R - L	H 11-15 MAALISAAL jätan terve kuu vahele	Kõik proovid 14.02-29.03 toimusid Maalisaalis, edasi saime plaanitud 10 päeva varem proovidega laval jätkata
aprill				
	2	E		Saade montaaž
31	3	T	H 11-15 LAVA	
			Õ	Pangalaen SS, Jaanipäev
32	4	K	H 10-14!!! LAVA	
			Õ	Väljaheitmine, Vennas
Kuni 41	17	T	H 11-15 LAVA	Saade H/Õ
			Õ	Jaanipäev
42	18	K	H 11-15 LAVA	Läbimäng publikuga
			Õ	Kriidiaed, Bella Figura
	19	N	H Proovi ei ole	
			Õ	SAADE ESIETENDUS

Lisa 7. Uuslavastuse riskianalüüs

kinnitatud 27.04.2018

Sihtasutuse Eesti Draamateater

Juhatuse liige

R.Oja

Digitaalselt

Lavastuse nimi: Michel Vinaver „SAADE“

Etenduse toimumise asukoht: suur saal

Esietenduse kuupäev: 19.04.2018

Etenduse juht-rekvisiitor: Karin Undrits

Vanemlavameister: Sten-Erik Remmel

RISK - võimalus, et juhtub midagi mittesoovitavat (midagi õnnetusttoovat või ebameeldivat) või et kahju või kaotus tabab kedagi või midagi.

1.	LAVATEHNIKA	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
1.1	Pöördlava kasutamine	x		Etendust läbivalt	
1.2	Lavaaugu kasutamine		x		
1.3	Tõstuki kasutamine		x		
1.4	Pöördlava luugi kasutamine. Piirjoonte märgistus (pimedas helendav teip) puudub.		x		
1.5	Stangede liigutamine töötajate viibimise ajal laval.	x		Pildi vahetused	Eeslaval
1.6	Liikuvate lavatehniliste seadmete maksimaalkiiruste ületamine		x		
	/ilma inimesteta 1,2 m/s , inimestega üldjuhul 1,0 m/s, vajukitel 0,7 m/s, liikuvale osale peale ja mahaminekul 0,3 m/s.)				
1.7	Töötaja tõstmine (stangedega, grossing vms.)		x		
2.	DEKORATSIOON	JAH	EI	AEG	ASUKOHT

2.1	Dekoratsioonide montaaži ja demontaaži toimumise tehnoloogia kirjalik vormistamine on vajalik (otsustab pealavameister montaaži proovis).		x		
2.2	Raskuste piirnorme ületavate dekoratsioonide/rekvisiitide tõstmine		x		
2.3	Dekoratsioonide vahetused pimedas		x		
2.4	Dekoratsioonide kiired vahetused etenduse ajal		x		
2.5	Keskmiselt keerukama kinnitusega dekoratsioonid		x		
2.6	Liikumisteele jäävad, põranda tasapinnast kõrgemad kinnitused (vinkel raud. liivakott jms.)		x		
2.7	Dekoratsioonide montaaž/demontaaž redelilt (pikkusega 2 - 5 m)		x		
2.8	Liikuvatel pindade kinnitusega dekoratsioonide/rekvisiitide kasutamine (lahtiste esemete liikumine)		x		
2.9	Lava kohale riputatud mittestatsionaarsed valgus-, projektsiooni- ja heliseadmed jms.		x		
3.	KÜLG- ja TAGALAVA, DEK. AIT	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
3.1	Kasutatakse mängukohana		x		
3.2	Läbikäiguteedel on takistusi (s.h Kokkupuute oht teravate servade või väljaulatuvate osadega)		x		
3.3	Läbikäiguteed on halvasti valgustatud/pimedad		x		

3.4	Lava külgedel on ajutiselt paigaldatud esemeid.		x		
4.	MULJUMIS JA KUKKUMISOHT	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
4.1	Kokkupuute oht teravate servade või väljaulatuvate osadega		x		
4.2	Terariistad/külmrelvad	x		2, 16 - pilt - köök, 9 pilt - Pauli tuba, 13 pilt	Pöördlava, lava kõrval
4.3	Näitlejate liikumine erinevatel tasapindadel	x		Blachede tuba, Pauli tuba 12	pöördlava
4.4	Näitlejate liikumine tööruudude ja ülekäigusildade (s.h. lahtiste esemete alla kukkumise oht)		x		
4.5	Lavapõranda liikuvate osade (tõstukid, vajukid, pöördlavad, lavavankrid) kõrguste vahe liikumatu lavapõrandaga on rohkem kui 20 cm		x		
4.6	Lahtine, libe põrandakate (vaip, plastik, vesi vms.)	x		12 pilt Pauli tuba	pöördlava
4.7	Mängimine kõrgemal kui 2 m. Ohutusabinõud (piirded, julgestustross jms) puudulikud	x		Pauli tuba 12 pilt	pöördlava
4.8	Lavavõitlus		x		
4.9	Pöördlava luugist lahkumine. Ohutusabinõud (redel, piirded, valgus) puudulikud		x		
5.	TULI/TULEOHTUS	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
5.1	Suitsetamine	x		9,12, 20 pilt	pöördlava
5.2	Küünlad	x		20 pilt	pöördlava
5.3	Lahtine tuli lõkkekehas		x		
5.4	Põletusohu	x		9 pilt	pöördlava
5.5	Suitsumasin		x		

5.6	Evakuatsioonimärgid on varjatud/ kustutatud		x		
5.7	Dekoratsioon/lavakujundus asub eesriide langemisjoonel		x		
5.8	Soojust eraldavad aparaatide läheduses on kergestisüttivad esemed.		x		
5.9	1 m. laiuse käigutee (ümber lavapõranda) puudub		x		
5.10	Läbikäigutee ümber lava on valgustamata		x		
5.11	Muud pürotehnilised efektid.		x		
5.12	Gaasiballooni kasutamine etenduses.	x		9 pilt	pöördlava
6.	VESI	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
6.1	Elektrilühise oht		x		
6.2	Külmetamine		x		
6.3	Põletus		x		
6.4	Libisemine	x		12 pilt	pöördlava
6.5	Ebapiisav vee puhtus (kloor, värvaine kasutamine jms)		x		
7.	ÕHU LIIKUMINE/ TEMPERATUUR	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
7.1	Tõmbetuul (õhu liikumiskiirus peab olema vahemikus 0.1 – 0.4 m)		x		
7.2	Ebapiisav ventilatsioon/ tolm		x		
7.3	Külm (alla +18°)		x		
7.4	Palav (üle +25°)		x		
7.5	Lendlevad esemed		x		
8.	VALGUS/HELI/VIBRATSIOON	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
8.1	Liikumine/mängimine pimedas		x		
8.2	Ere valgus - pimestamisohu		x		

8.3	Kõrvulukustav heli		x		
8.4	Valguspeegeldus		x		
8.5	Muud tervisele mõjuda võivad heli- ja valgusefektid		x		
9.	ELEKTER	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
9.1	Pinge all olevad juhtmed põrandal		x		
9.2	Elektriseadmete kasutamine (näitlejad)		x		
9.3	Nõrkvoolu pingele viimata elektrilised seadmed/ rekvisiidid		x		
10.	KEEMILINE OHT	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
10.1	Kemikaalide kasutamine		x		
10.2	Hingamisteid kahjustavad ained		x		
10.3	Suitsumasin		x		
10.4	Heitgaasid		x		
10	SUNDASEND	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
10.1	Pikaajaline liikumatu asend, millega võib kaasneda vereringe häire (käte, jalgade suremine vms.)		x		
11	PUBLIKUTEENINDUS	JAH	EI	AEG	ASUKOHT
11.1	Erineva kõrgusega lava tasapind (langetatud orkestriauk, avatud lava luugid pöördlava vms.)		x		
11.2	Publikuteenindaja liikumisteele jääv dekoratsioon/rekvisiit jne.		x		
11.3	Publiku juhendamine pimedas		x		
11.4	Ere valgus - pimestamisoht		x		
11.5	Saali evakuatsiooniteede märgistuse 100% nähtavus publikule on takistatud.		x		

11.6	Lavalt saali sattuda võivad esemed (suits, vesi, rekvisiit)	x		pildid, kus suitsetatakse	
------	---	---	--	---------------------------	--

12. MUUD RISKID:

Tegevuskava, milles nähakse ette ennetusabinõud terviseriski vältimiseks või vähendamiseks:

1. Lavatehnika

1.1 Pöördlava kasutamine – etendust läbivalt

1.5 Stangede liigutamine töötajate viibimise ajal laval. - 2 stangele, mis jääb eeslava kohale, on kinnitatud ehitus-kile. See on „Saate” eesriie ja kasutatakse pildivahetustes. Stangede liikumisi juhib etenduse vanemlavameister Sten-Eerik Remmel, kes on kohustatud kinni pidama proovides kokkulepitud märksõnadest ja veenduma oma tegevuse ja stangede lähedusse jäävate inimeste ohutuses.

4 Muljumis ja kukkumisoht

4.2 Terariistad/külmrelvad - 2, 16 – pilt (köök), 9 pilt (Pauli tuba) – etenduses on kokku 5 nuga, 2 on teravad, sest neid kasutatakse köögis köögitöödeks. Merle Palmiste ja Hendrik Toompere, kes neid kööginuge kasutavad, on ohust teadlikud ja peavad kasutama ohutuid töövõtteid.

Christopher Rajaveer kasutab kahte nuga – üks on nüristatud, millega ta lööb katki muna koori. Teine on kaetud silikoonkattega. Silikoonkattega noaga kõnnib ta korra üle lava. Nuga, mida kasutab Kersti Heinloo, on samuti kaetud silikoonkattega. Kersti Heinloo kõnnib selle noaga üle lava, tagades enda ja teiste ohutuse. Nugade alg ning lõpp-asend on kokku lepitud. Kõik noad paneb kohtadele etendusejuht-rekvisiitor Karin Undrits.

4.3 Näitlejate liikumine erinevatel tasapindadel – 4. pilt (Blachede tuba) – Kersti Heinloo kukub suurelt kummipallilt põrandale. Kukkumist on proovides harjutatud ja näitleja on kohustatud kinni pidama enda ohutusest.

Pauli tuba 12. pilt – Christopher Rajaveer ronib poodiumile, mis on piiretega kaitstud ja poodiumil on trepp. Trepi otsad kinnitatakse põrandasse, mille kinnitusi peab kontrollima, enne igat etendust, etenduse vanemlavameister.

4.6 Lahtine, libe põrandakate (vaip, plastik, vesi vms) – 12. pildi ajal peseb Christopher Rajaveer oma jalgu. Vesi on kõrges plastikkastis. Pildi lõpuks jääb lavapõrandale vesi. Teised näitlejad

selles piirkonnas ei liigu. Vaheajal kuivatab põranda antud päeva õhtune puhastusteenindaja. (vt punkt 6.4.)

4.7 Mängimine kõrgemal kui 2 m – 12. pildi sees ronib Christopher Rajaveer korraks poodiumile – poodium on piiretega ning põrandasse kinnitatud. (vt. Punkt 4.3)

5. Tuli/tuleohutus

5.1 Suitsetamine – nikotiinivaba sigaretti suitsetavad näitlejad – Maarja Mitt, Christopher Rajaveer, Merle Palmiste, Hendrik Toompere. Põleva sigareti kustutavad nad veega tuhatoosi, mis on paigutatud lavale ja lava kõrvale. Tuhatooside olemasolu kontrollib enne igat etendust etendusejuht - rekvisiitor.

5.2 Kүүnlad – kүүnla süütab etenduse viimases pildis Merle Palmiste ja selle kustutab Raimo Pass. Kasutusel on 1 kүүnal ja see asub laia jalaga kүүnlajalas. Kүүnla põlemise aeg ei ole pikk.

5.4 Põletusohut – 9. pildis valmistab Christopher Rajaveer gaasipliidil omletti. Näitlejat on proovides oma tegevust harjutanud ja peab kinni pidama gaasipliidi kasutamise ohutustehnikast, mida on näitlejale selgitatud.

Gaasiballooni kasutamine etenduses – 9. pildis valmistab Christopher Rajaveer gaasipliidil omletti. Gaasiballoon on paigaldatud metallist kandekonstruktsiooniga, ratastel, riuli alumisele plaadile. Liikumise vältimiseks on ballooni ümber kantrauast nelinurkne pesa. Ülemisel plaadil asub statsionaarne ühepõletiga gaasipliit. Läbi lauaplaadi on toodud gaasiballooni ja pliiti ühendav voolik.

Balloon on kodumajapidamistes kasutamiseks mõeldud 5kg ballooni, ventiili, reduktori ja ühendusvoolikuga. Ühendusvoolik on pingutusrõngastega kindlalt kinnitatud ja pliidi ettevalmistust kontrollib enne igat etendust etendusejuht Karin Undrits.

Laud koos gaasipliidi ja -ballooniga ladustatakse peale igat etendust 0 k. dekoratsioonilao alusesse rekvisiitide hoiuruumi, spetsiaalse riuli alla, kuhu on peale kirjutatud: „gaasiballoon“. Ladustamise eest vastutab etenduse vanemlavameister Sten-Erik Remmel.

GAASIBALLONI JA -PLIIDIGA RATASTEL RIIULIT ON KEELATUD HOIUSTADA MITTE SELLEKS MÄÄRATUD KOHAS!

6. Vesi

6.4 Libisemine – 12. pildis peseb Christopher Rajaveer laval jalgu ja selle tegevuse sees läheb maha erinev kogus vett. Teised näitlejad peavad vältima seda piirkonda, et vältida libisemis ohtu. Proovides on see stseen läbiharjutatud ja näitlejad on kohustatud sellest kinni pidama.

11. Publikuteenindus

11.6 Hoiatus laval suitsetamise kohta on publiku jaoks kirjas teatri kodulehel ja piletikassas.

Allkirjad:

Vastutav etenduse juht-rekvisiitorid :

Lavastusteenistusjuht:

Elektriohutuse eest vastutav töötaja (tehnik-elektrik):

Tuleohutuse eest vastutav töötaja (tehnik):

Publikuteeninduse eest vastutav töötaja (administraator):

(Draamateater 2018)

SUMMARY

I have picked my creative practical work to be at the Eesti Draamateater. For the simple reason only: I have had a previous practical there and I already knew many people there and the theatre itself is very cherished. I also plan to go to work there at the first opportunity. The production that I got a chance to apprentice since the first reading session was „Saade“ by Hendrik Toompere. I gladly accepted this.

The reason of this writing is to describe passed phases of performance/prop manager work and give overview of my tasks in this specific production. I introduce the theatre's history and in the following chapter I introduce the production „Saade“. In the third chapter I introduce the staff and actors, whom I had the honour to work with. The fourth chapter is describing the rehearsals from the first reading until the opening night. In the fifth chapter I introduce the tasks of performance/prop manager that I got to know during the apprentice while working with the tutor from the theatre.

My tutor in the theatre, Karin Undrits (graduated Viljandi Kultuurikolledž in year 2000 – children and youth activity speciality), shared kindly her knowledge about stage manager/prop manager job and trusted me to run the rehearsals independently. She is like a guardian angel to the show. She knows how to prevent problems and does her job with a heart. Thanks to her I acquired many memorable and necessary information and experiences while working in the theatre. I also confirmed to myself, that I definitely want to be involved with the theatre in the future.

I was not able to watch the stage design to be built nor the costume making. But I received plenty of other experiences that are involved with the out process of a new production. Doing the self-assessment, I noticed that I should be louder and clearer, so I can give out all my ideas. Being very modest is not good while working in the theatre. I have to work with different workshops and I need to be more observant. The beginning as not easy, because this time I was involved with the

whole production- from the first readying until the opening night. The size of the crew was hesitating, especially if they start trusting me or not.

In conclusion my work period in Eesti Draamateater has made me more self-critical and confident. I have become better in time management. I am the only student in my course that does not have any previous experience in working in theatres. And I do not even have my “own theatre” yet. After graduating, I wish to start working in Eesti Draamateater.

In retrospective, working in Draamateater has been, in short, very educative and useful for the future. I acquired many necessary acquaintances and experience. For example how to validate myself, the tasks of performance/prop manager i.e. prepping for the rehearsals, playing through the show and producing a new show.

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anu Puhkan

(sünnikuupäev: 13.01.1971)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
Etenduse juht-rekvisiitori tööprotsess Draamateatri lavastuse „Saade“ näitel,
mille juhendaja on Kersti Rattus.

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas
digiarhiivi Dspace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni,

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskonna kaudu, sealhulgas

1.3 digiarhiivi Dspace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega
isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 21.05.2018.